

PROSVETA

GLASILLO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Issued daily except Sun-
days and Holidays.

Entered as second-class matter January 22, 1910, at the post-office
at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

LETÖ—YEAR XVII. Cene liste je \$2.00. Subscription \$2.00
Yearly

Chicago, III., sobota, 15. novembra (Nov. 15), 1924.

STEV.—NUMBER 270.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

DELovanje za VARSTVO DELAV. ZDRAVJA RASTE.

DELAWSKI ZDRAVSTVENI BI-
RO JE PODVEEL AKCIJO.

Delavski organizacije se pozivajo,
da protestirajo proti zastruplje-
nju delavcev.

New York, N. Y. — Delavski

zdravstveni biro na 799 Broad-
wayju, v New Yorku je razpola-

zilno strokovnim organizaci-
jam, v katerih jih pozivajo, da

protestirajo proti zastrupljevanju

delavcev z gasolinom, ki je po-
melan s tetra-etylom in katerega

induje Standard Oil kompanija

v Baywayu, N. J. Ravno ob tem

je pa mesečnik "The Lamp",

glasilo Standard Oil družbe v

New Jerseyu, naznani, da misli-

na Ethyl Gas korporacija in Gene-

ral Motors kompanija takoj pri-

jeti s komercijalno producijo e-

tiliziranega gasolina, o katerem

so se zdravnički izjavili, da tvor-
i smrtno nevarnost za delavce in

občine, v katerih se uporabljajo

avtomobili z tako preprasanim

gasolinom.

Okočnica priporoča vsem cen-

tralnim delavskim organizacijam,

da protestirajo proti izpostavljanju

delavcev nevarnostim, ki pri-

hajajo od zastrupljenja s svin-
cem. Drugič, uvede naj se stroga

preiskava, kakšne delovne razme-

re so v delavnicah Standard Oil

družbe v Baywayu in v drugih

enakih podjetjih, v katerih se de-
la delavci poizkusni z gasolinom.

Tretjič, da zadevo preidejo ne-

pristranski znanstveni eksperi-

Cetrtič, da je v komiteju znan-

stvenikov tudi zastopano delav-

stvo. Delavski biro opozarja na

dejstvo, da je dr. Yandell Hen-

derson, fizijolog in znanstvenik,

ki je zaveden o zastrupljenju s

phnom, priporočil, da se prepove-

prodaja etiliziranega gasolina, do-

kder ni zadeva preiskana do dne.

Eden in trideset delavcev, ki

trič na zastrupljenju s tetra-etylom,

se je nahajala v bolnišnicah.

Kemik Henry C. Becker je iz-

vril samomor, ker je bil zastrupljen

s tetra-etylom. Njegov bra-

tranec Claud Becker, ki je tudi

kemik, izjavlja, da je bil njegov

bratanec popolnoma normalen,

dokler ni pričel delati eksperi-

mentov s tetra-etylom.

ORMEJNE PATRULJE SO PO-
MNOŽENE.

Ustaviti hočejo vtipotapljenje tu-
jezemcev na vsako ceno.

Washington, D. C. — Patrul-

ja četa ob kanadski meji je zdaj

pomočena na štiri sto petdeset

mož. Žite v Kanadi je pospravljeno

in polja in število oseb se mo-

ni v vsakem dnevu, ki hočejo pre-

koraditi mejo v Združene države

za nepostaven način.

Problemi naseljeniških nadzor-

nikov se niso že zaradi novega za-

konza za izseljenike. Poleg morajo

se skrbeti, da se izvaja prohi-

bijeniški zakon.

William F. Flynn, ki je nastav-

jen kot nadzornik v Grand Forks,

N. D., in kateremu je podre-

njen 33 mož, se pritožuje, da je

njegova četica premajhna za toč-

no izvajevanje njegovih dolnosti.

VUGA V LOS ANGELESU JE
NI ODPRAVLJENA.

Los Angeles, Cal. — Dozdaj je

tega pobrala pet in trideset oseb.

Štiri osebe so umrle za bubonič-

no kugo in eden in trideset oseb

so plujo.

VELIKI ZALOGA ŽGANJA
ZASEŽENA.

Greenwich, Conn. — Policija je

šest sto zabejev lig-
anja, ki so razložili s tihotap-

anjem. Aretirala je tudi štiri

ljudi.

VРЕМЕ.

Catego in okolica: V nedeljo

in naredišču temperature

zimnopravni vetrovi. Sezona iz-

liza ob 6.30, zaide ob 4.30.

Pregled dnevnih de-
godkov.

Amerika.

Tekstilni baroni so hitro znižali
mezde po Coolidgevi zmagi.

Gibanje za varstvo delavskega

zdravja narašča.

Porota oprostila kongresnika

Hilla, ki dela vino.

Novo in uspešno zdravilo zoper

jetiko je na potu v Ameriko.

Po svetu.

Velika potresna katastrofa na

Javi; 800 mrtvih.

Morones, delavski vodja v Me-
hiki, ranjen v zbornici, se bori s

smrtno.

Mussolini mobilizira čete in

bojne ladje proti revolci-

ji, spet eden fašistovski poslanec umor-

jen.

Kriza v Jugoslaviji.

OTROČJI POIZKUSI
SE ŠE DELAJO.

MOSKVINOV JE ŽIV DOKAZ,

DA SO BEDARJE ŽE

MOGOČE.

Prišel je v Ameriko, da organizira

nasilen preobrat v Rusiji.

New York, N. Y. (Fed. Press.)

Aleksij M. Moskvino izjavlja,

da sta mu ameriški državni de-

partment in ameriški konzulat v

Parizu pomagala, da je ponaredil

svojo prošnjo za visto za vstop v

to dejelo. Moskvino zdaj nazna-

na v listu "New York Evening

Graphis", da je zaradi tega v A-

meriki, da organizira protsovjet-

sko delo. Zastopnil Federalizira-

nega tiska ga je intervjuval že

pred meseci in Moskvino je ta-

krat prisnal odprt, da on zastop-

na gibanje, ki je v Rusiji pozna-

no pod imenom "gibanje zelenih

krastov". Povedal je, da so mu

ameriški uradniki precej spregle-

dali, da je prišel v to dejelo z na-

menom, da organizira Verusko

kmetsko društvo na 324 Vzhodna

Štirinajsta ulica v New Yorku, ki

bo jedro protsovjetskega gibanja

za strmoglavljenje obstoječega re-

žima.

Evan D. Young, katerega je l-

menoval Moskvino kot Slovaka

v divizijski za vzhodne evropske

afera, s katerim se je sestal dne

24. junija 1924, je brzojavno pri-

nal iz Washingtona, da je govoril

z Rusom in da ga je prvikrat

videl v Rigi, kjer se je pod-

pisoval kot Alfred Fraunstein in

kjer je bil poznan kot "pustol-

ovec". Young je dejal, da je Mo-

skvin edini izmed štirih mož brzo-

javil za visto v Washington v

meseču aprila. Moskvino je tr-

di, da zastopa štirideset odstot-

kov ruskih kmeterov, to je trideset

milijonov oseb. Kasneje je rekel,

da ta skupina šteje štirideset milijonov oseb, ki se je namašila s

strmoglavitimi sedanjimi ruski režim

brez tujih intervencij. Young pra-

vi, da je pisa. Hughesu, da ne o-

dobi drugih viz.

MORILEC ŽENE ELEKTRO-
DUCIRAN.

Michigan City,

MORONES, vodja delavcev v Mehiki, umrle.

Trojga, izstreljena v zbornici, ga je smrtno ranila. Drugi ranjeni poslanec je že umrl. Mehikičko delavstvo je silno ogroženo.

Mexico City, 14. nov. — Novinski senat je danes s posebnim sklepom pozval nižjo zbornico, naj izroči sodišču vsem poslanec, ki so se vdelečili bitke z revolucionarji v sredo.

Mexico City, 14. nov. — Luis Morones, predsednik Mehikičke delavce federacije in voditelj delavce stranke v mehiškem konvencu, se bori s smrto. Morones

12. novembra obležal z krogom delodruženja v zbornici, ko je reakcijska opozicija začela streljati na blazna, ko ni mogla z besedami pobiti argumentov delavskih vladcev. Leocadio Guerrero, tudi ranjeni poslanec, je včeraj umrl. Zdravnički pravijo, da Morenes težko ostane.

Delavce organizacije širokem so začele včeraj bombaradi kapitol s telegrami protesta in ogroženja. Delavci zahtevajo,

da Jose Sanchez v njegovem pričeli izroči sodišču radi streljanja v zbornici.

Kongres je uvedel preiskavo, da po usodni seji v sredo ni bilo zborovanja, ker ni kvorum; vendar se ne upajo v zbornico.

Delavci poslanci izjavljajo, da bilo streljanje v naprej zasnovana zaročka reakcijonarjev, katera je bil Morones največji trn v nosu.

Strelna bitka je izbruhnila v eni vroči debate o korupciji.

Morones je obdolžil nekatere zvezne uradnike, da silijo ženske,

ki nameščene v njihovem podjetju, da morajo žrtvovati svojo

čas, če hočejo obdržati službo.

Sanchez, bivši governor v zeleni, je stopil na predsedniško stolno in zahteval, da Morones

vede dokaze za svoje obdolžitve. Morones je hotel odgovoriti,

da v tem hipu je počil streljanje in pokali revolverji na vseh

mehiških delavcev.

Guerrero je prvi padel in

z njim je omahnil Morones,

da v trebuh. "Uibili so me," je

bil Morones, ko so ga nesli iz

zbornice. Nasprotniki niso mirili niti potem, ko je Morones živel.

Oddali so nanj kakih 30

revolverjev, ko so ga nesli skozi vrata.

Aretiran ni bil nihče, kajti potem ujavljajo imuniteto, dokler je

gres je vzame. To si prvi do-

tek v mehiški zbornici.

Strelna bitka je izbruhnila v

enem vročem dejanju o korupciji.

Morones je obdolžil nekatere

zvezne uradnike, da silijo ženske,

ki nameščene v njihovem podjetju,

da morajo žrtvovati svojo

čas, če hočejo obdržati službo.

Sanchez, bivši governor v zeleni,

je stopil na predsedniško stolno

in zahteval, da Morones

vede dokaze za svoje obdolžitve.

Morones je živel v hotelu odgovoriti,

da v tem hipu je počil streljanje

in pokali revolverji na vseh

mehiških delavcev.

Guerrero je prvi padel in

z njim je omahnil Morones,

da v trebuh. "Uibili so me," je

bil Morones, ko so ga nesli iz

zbornice. Nasprotniki niso mirili

niti potem, ko je Morones živel.

Oddali so nanj kakih 30

revolverjev, ko so ga nesli skozi vrata.

Aretiran ni bil nihče, kajti potem ujavljajo imuniteto, dokler je

gres je vzame. To si prvi do-

tek v mehiški zbornici.

Strelna bitka je izbruhnila v

enem vročem dejanju o korupciji.

Morones je obdolžil nekatere

zvezne uradnike, da silijo ženske,

ki nameščene v njihovem podjetju,

da morajo žrtvovati svojo

čas, če hočejo obdržati službo.

Sanchez, bivši governor v zeleni,

je stopil na predsedniško stolno

in zahteval, da Morones

vede dokaze za svoje obdolžitve.

Morones je živel v hotelu odgovoriti,

da v tem hipu je počil streljanje

in pokali revolverji na vseh

mehiških delavcev.

Guerrero je prvi padel in

z njim je omahnil Morones,

da v trebuh. "Uibili so me," je

bil Morones, ko so ga nesli iz

zbornice. Nasprotniki niso mirili

niti potem, ko je Morones živel.

Oddali so nanj kakih 30

revolverjev, ko so ga nesli skozi vrata.

Aretiran ni bil nihče, kajti potem ujavljajo imuniteto, dokler je

gres je vzame. To si prvi do-

tek v mehiški zbornici.

Strelna bitka je izbruhnila v

enem vročem dejanju o korupciji.

Morones je obdolžil nekatere

zvezne uradnike, da silijo ženske,

ki nameščene v njihovem podjetju,

da morajo žrtvovati svojo

čas, če hočejo obdržati službo.

Sanchez, bivši governor v zeleni,

je stopil na predsedniško stolno

in zahteval, da Morones

vede dokaze za svoje obdolžitve.

Morones je živel v hotelu odgovoriti,

da v tem hipu je počil streljanje

in pokali revolverji na vseh

mehiških delavcev.

Guerrero je prvi padel in

z njim je omahnil Morones,

da v trebuh. "Uibili so me," je

bil Morones, ko so ga nesli iz

zbornice. Nasprotniki niso mirili

niti potem, ko je Morones živel.

Oddali so nanj kakih 30

revolverjev, ko so ga nesli skozi vrata.

Aretiran ni bil nihče, kajti potem ujavljajo imuniteto, dokler je

gres je vzame. To si prvi do-

tek v mehiški zbornici.

Strelna bitka je izbruhnila v

enem vročem dejanju o korupciji.

Morones je obdolžil nekatere

zvezne uradnike, da silijo ženske,

ki nameščene v njihovem podjetju,

da morajo žrtvovati svojo

čas, če hočejo obdržati službo.

Sanchez, bivši governor v zeleni,

je stopil na predsedniško stolno

in zahteval, da Morones

vede dokaze za svoje obdolžitve.

Morones je živel v hotelu odgovoriti,

da v tem hipu je počil streljanje

in pokali revolverji na vseh

mehiških delavcev.

Guerrero je prvi padel in

z njim je omahnil Morones,

da v trebuh. "Uibili so me," je

bil Morones, ko so ga nesli iz

zbornice. Nasprotniki niso mirili

niti potem, ko je Morones živel.

Oddali so nanj kakih 30

revolverjev, ko so ga nesli skozi vrata.

Aretiran ni bil nihče, kajti potem ujavljajo imuniteto, dokler je

gres je vzame. To si prvi do-

tek v mehiški zbornici.

Strelna bitka je izbruhnila v

enem vročem dejanju o korupciji.

Morones je obdolžil nekatere

zvezne uradnike, da silijo ženske,

ki nameščene v njihovem podjetju,

da morajo žrtvovati svojo

čas, če hočejo obdržati službo.

Sanchez, bivši governor v zeleni,

je stopil na predsedniško stolno

in zahteval, da Morones

vede dokaze za svoje obdolžitve.

Morones je živel v hotelu odgovoriti,

da v tem hipu je počil streljanje

in pokali revolverji na vseh

mehiških delavcev.

Guerrero je prvi padel in

z njim je omahnil Morones,

da v trebuh. "Uibili so me," je

bil Morones, ko so ga nesli iz

zbornice. Nasprotniki niso mirili

niti potem, ko je Morones živel.

Oddali so nanj kakih 30

revolverjev, ko so ga nesli skozi vrata.

Aretiran ni bil nihče, kajti potem ujavljajo imuniteto, dokler je

gres je vzame. To si prvi do-

tek v mehiški zbornici.

Strelna bitka je izbruhnila v

enem vročem dejanju o korupciji.

Iz arhiva.

Povest:

(Dalje.)

"Oprostite, da vas motiva," na daljeval je pisar, "a ko sva vas popoludne iskal, reklo se mi je, da želite po stari svoji navadi pri županovih."

Vselej drugikrat bi bil Zgaga osorno zavrnil zlobno opazko, ali danes jo je kakor skesan grešnik molče poslušal, in mrzel pot mu je stopal na čelo.

"In prav radi tega, ker ste vedno pri županovih in lazite za gospodijo Olgo, morate se dvojevati!"

Štipko je zopet vzdrltel.

Lisjak je zmehljaše se gledal plasino žrtve in neusmiljeno nadaljeval:

"Prihajava namreč v imenu gospoda Lovreta Kodrana, da terjava od vas zadoščenja. S tem, da ste imenovali njega izvoljenko, gospodino Olgo, navesto svojo, omadeževali ste nje in njega čast. Ta mladež more oprati samo kri, čujte, samo kri!"

Ubogi Zaga! — Ko je slišal besedo "kri", zgrudil bi se bil skoro s stola.

Sole so mu zalile oči, in jecal je:

"Jaz — saj — jaz — mislil!"

Ubožec ni vedel, kaj bi odgovoril. Suša, videč lekarnikovo zadrgo, jek se je smijati.

Lisjak je zbal, da bi njega tovariš s svojim smehom ne izdal vse spletke, zato je hitel, da konča svoj posel.

"Pošljite jutri dopoludne svoje sekundante k meni v pisarno, da se dogovorimo o prostoru in oroku. Ako tega ne storite, čutil se boste gospod doktor Kodran prisiljenega, javno vas osramotiti, kakor navadnega strahotepca. 'Der Mohr hat seine Schuldigkeit gethan, er kann geh'n,' pravi Lessing. Lahko noč, gospod Zgaga!"

Ivo Šerli:

ZADNJI VAL.

(Dalje.)

Odšla sem brezčutno domov, rekla, da me bo li glava in se zapri.

In v tistih dveh, treh urah potem sem v svoji sobici preživel brezkončno veliko.

Ne bom pravila kaj, ko nima smisla več. Povem le zaključek, ki se je naposled stvoril iz tega manj in manj motnega vretja v meni: stali ste vse trije pred menoj, vi, Hrast in on. Toda vidva skupaj na eni strani, na drugi in daleč proč od vaju on.

Ne boste mi zamerili, če bom rabila kako bolj ostro besedo. Če hočem, da bo vse jasno med nami, je treba tudi teh.

Torej na eni strani vidva, tako podobna drug drugemu, da bi bilo odveč razlikovati: dva este, rekla bi literarna človeka, dva junaka iz psihološkega romana, dva do konca rafinirana, a prav zato sterilna uživalca, obotavljalec in čakales; pred vsem dva — egoista, nezmožna vsake žrtve, duševne namreč. Na drugi strani pa ta človek, zdrav in močan do silnosti, da prav zato lahko postane celo nasilen; sposoben za vsako junakovo, aktivno, ako se mu je boriti na zunaj, in rekla bi pasivno, če je treba pozabiti na sebe samega in žrtvovati tudi vse, kar ima. Brez zavesti celo, da je to žrtve. Človek s plamenečim srečem, čeprav slepim. To se pravi, ne slepim; stvar je temveč taka, da imata vajini sreči tisoč oči, ki pišejo lepoto sveta v življenju, a so napoljeni vendar tako trezne in hladne; njegova pa eno samo žareče oko, ki se od notranjih sil lahko vse zamagi, prav za prav v lastnem žaru za hipe vtopi. Tako tudi mene, vem, ne vidi, kakor sem, ampak vso obljito od te njegove plameneče moči.

Radi tega pa seveda ni, da jaz njega ne bi videla, kakren je. Opazila sem dobro, kako ste osupili, ko sem vas nazvala egoista. In vi po rečete, da je on egoist. Da, niti prsta ne bo garnil za tako zvanega svojega bližnjega; in morda bi mu ganljivost bodo prej izvabila sole v oči, nego groz iz žepa. Toda taki ljudje za to le tem bolj ljubijo nje, ki jih lahko imenujemo svoje, in ki se jih je oklenilo njihovo sreči!

O vem: često bo težak, morda celo brutalen; a ljubil me bo do zadnjega diha vsaj! ... In še drugih 'hib' bi lahko naštela sto; toda zdi se mi, da prvič nima smisla, drugič pa, da bom vrljubila tudi nje. Tiste vsaj, ki bodo v skladu z njegovo naravo ...

Ostane torej samo eno, kar bo vas morda še zanimalo: ali je res mogoče, da ga ljubim in da ga bom ljubila, recimo, kakor sem ljubila vas?..

Ne, to ne; ampak drugače! Tako, kakor je njega ljubiti mogoče in — primereno. Glavno je, da sem mu vrhu vsega tudi brezkončno hvaležna! Hvaležna že zato, ker me je — iztrebil. To besebo namreč lahko razumele celo v smislu, ki je zanj — manj ugoden ... Še bolj hvaležna zato, ker me je potagnil iz tiste vrtoglavice, v kateri bi se mi bilo kmalu kvartelo v grob. Hvaležna na vse zadnje v prav posebni meri — zaradi svoje uboge mame ... Zekaj, če že hočete, vam povem še to, da sem prej, govoril o svojih solzah za živiljenjem, imela v malih v prvi vrsti nja ... In svoje pestrice tudi. Da mi usoda ni dala brata, krepke-

In tovariš sta odšla. Na stopnicah pa sta se jela grohotati, da se je čul in nju grohot celo v le-karnikovo sobo.

A Štipko ga ni čul. Kakor o-kamenel je sedel v fotelju in brez-miselno gledal proti durim, skozi katero sta odšla oba pisarja. In vendar je mislil, sila mnogo mi-sli.

Ko sta prišla naša tovariša na cesto, zdele se je Suša potrebitno, da svojega prijatelja nečesa opo-mni.

"Onega izreka, katerega si citi-rat, menda ni zapisal. Lessing," dejal je pohlevno.

"Kdo trdi, da ne! — Ti, ki si videl samo četrto šolo, boste po-pravljali mense, absolviranega pe-tošole! — Končno pa je to vse jedno. Dovolj, da je izrek napi-san, na imeni ni nič. 'Name ist Schall und Rauch,' pravi Schiller."

Suša je baš zopet hotel zavrniti Lisjaka, ali zmotil ga je župan sin, ki je čakal pisarja na cesti in pristopal zdaj k njima.

Lisjak mu je na drobno popiskal vse prizor s lekarnikom, potem pa je županov povabil za drugi dan prijatelja na oblubljenih pet litrov vina.

Predno pa so se razšli, sklenili so, da o vasi taj spletki molče. Samo Ogi se vse razdeno in ona mora skrbeti, da ji Kodran prej, nego kaj čuje, za kaj se je upo-rabljala njegova oseba, razkrije svojo ljubezen. Ko stori to, pove mu ona vso stvar, zaljubljeni od-puščajo vse ...

Lisjaku se je, ko se je spravljal spät, zdele njegova vloga vender nevarena. A kmalu je potolažil o-čitajoč vest.

"Pet litrov je pa vendarne ne-slo," mrmral je in zadovoljno za-spal.

Ne tako Štipko Zgaga. Dolgo je sedel nepremično na avtom se-deki in strašne misli so mu divjale po glavi. Da ne pošljte sekundantov in da se ne dvoboruje, o tem je županov sin že davno pre-pričan, in to je lekarnik tudi zdaj sklenil. "Tako mlad in lep, pa

bi moral umreči," mislil je. "Ni-kakor ne! Rajši pozabim Olge in nje pogledov!"

Nekoliko pomirjen je legel v postelj, a zaspasti ni mogel, vedno in vedno mu je prihaljal na misli dvoboja. Videl se je v krvi leže-žega, umirajočega, in mraz ga je pretresal.

Stoprav proti jutru je zatisnil oči. Kaj se mu je sanjalo, ne ve-mo, ali toliko vemo, da pozno se prebudiši ni vstal, temveč poro-čil teti, ki ga je z zajutrekom ča-kala, da je bolan.

Cemu bi neki vstajal, ako ne sме niti k županovim niti na ce-sto, kjer bi ga lahko srečal Ko-drana in ga "javno osramotil ka-kor navadnega strahotepca," ka-kor se je sinčič izrazil Jože Ljsjak.

VI.

Veseli obrazi okrog in okrog. Jos. Stritar.

Naposled se je imel izvršiti že davno nameravani, a odloženi iz-let lesniške čitalnice v Sotesko.

Večer pred izletnim dnevom se je sušak pogovor županov go-dov v zvezdine okolo tega izleta.

"Gospod sodnik, ali ste že na-ročili pri mesarju mesa za gu-ljšči?" vprašal je Kopravec sod-nika, ki je prevzel nekako redi-teljstvo.

"Naročil, seveda, prav izvrsten guljšč mora biti. Skoda le, da mi je obolel pomagač, gospod Zgaga! On bi mi vsaj drv nano-sil skupaj!" tožil je sodnik.

Zupanov Anton je pogledal Oli-go, ki se mu je poredno nasme-nila.

"In kvart ne smete pozabiti, gospod sodnik, kvart!" hitel je o-krajni komisar. "Po guljšči se boste tarok jako prilegal!"

"Za vse je poskrbeno, gospoda, za vse, in prav dobro se budem zbabaval!"

"In plesali budem tudi, go-spod profesor, kaj ne da?" ome-nila je Ogi proti Kodranu. "Ka-drilja na travi, to boste krasno!"

ga, lepega človeka, sem itak vedno bridko obla-lovala.

Tako! Mislim, da sem povedala vse, kar je bilo treba povedati še. Zdaj pojdem in mu ná-pišem tistih par vrstic; in pri tem mi bo nad vse sladka zavest, da odprem resničnemu človeku nebo.

In potem bova poskusila, da si ustvariva živ-jenje, ki bo vsaj kolikor toliko vredno tega ná-jinega prvega spomina. Ce mi izpodleti tudi to, toliko bolj skromno pričakovanje, saj bo od nje-govega dvorca do Sveti Trojice že vedno samo dobrih štirideset minut hoda. Kajti take poti na-pravijo pa seveda tudi ljudje, ki imajo konje v Mlevu, ali celo avtomobil v garazi ...

Ostati mislim kajpak tu. To se pravi, on mi je nekoč pred meseci ob svojih prvih plahih snu-bitvah mimogrede omenil, da bi bil pripravljen tudi vse tu prodati in se preseliti kamorkoli. Tja, kjer bi se ona, ki postane moja, počutila morda bolje," je dejal. Seveda mi niti na um ne pride, zahtevati od njega nekaj, kar bi bilo tudi blazno. Uredila si bom stanovanje v njegovem lepem domu po svojem okusu, pozimi gospodinjila, poleti pa po zdravilišču 'igrala veliko dom.' Mogoče se razvijem celo v pisateljico; saj ste me takrat, ko sem vam pokazala svoje prvecene, gotovo iskreno poхvalili.

Kar se tiče vas, bi ponovno prelepo prosila, da ostane vse pri starem. To bo menda tem laže, ker vam ne bo treba niti za pičico spremeniti svojih čustev do mene. Izgine edino tisti strah, ki je tako dolgo visel nad vašo glavo kot nekak Du-moklejev med.

Tudi z gospodom Hrastom se upam lepo iz-hajati. Sta pa drugače dva dragocena, recimo rajši dva preciozna človeka, katerih družbe ne bi rada pogrešala. Tudi mi lahko znatno pripomoreta, da izigrjem s svojega bodočega še tiste rje in druge madeže, ki ga danes mogoče nekoliko kaze. Da, izlikamo ga vse skupaj, da se bo svetil kakor e-kin!

Torej se smem nadecati! Ponavljam, da lepo in iskreno prosim! Literatura je le dragocena stvar bolja za nas duševne ljudi! In to namera-vam kajpak še ostati. Pa mi bo posebno zdaj, ko me čaka samo bolj zdrava domača hrana, kak tak posladek naravnost potreben!"

Vse te zadnje besede je govorila s pol pored-nim, pol prirsčnim nasmehom. In ko sem z nekakim naporem dvignil roko, da vzamem njen, mi je iskreno stisnila.

Že na vrati se je nenadoma ustavila in se zvonko nasmejala.

"Čakajte, še to!" je rekla. "Ali veste, da je bil še en vror, zakaj sem dala smrt tako hitro slovo? Izbrala sem si bila seveda pokopališče pri Sveti Trojici. Toda v tistih dveh prej omenjenih urah se mi je tudi tu nekaj obrnilo v glavi. Razgleđen diven res — toda med samimi tuji in sama! Edino še bi smela vsaj pozneje računati na de-bro družbo. Vidite, in zdaj, se mi zdi, sem našla tudi te!"

In je z vedrim nasmehom odšla.

Dolgo sem gledal v vrata, ki so se zaprla za njo. Potem sem popil samo malo čaja in napisal vse to; verno, kolikor sem le mogel.

Tudi sedaj še ne vem, kako je z menoj. Mo-

dostavila je afektirano, ne čaka-jos na Lovretega odgovora.

"In koketirali," zaščetal je Ogi poleg poleg nje sedeča sestra gospa Koprivec na uho.

Jezno jo je poledala Ogi, a ko je ozrisi se opazila, da Kodran ni čul sestrine opazke, prikimala ji je smehljaje se.

"Zel, da se je Suša prehladil! S petjem ne bode nič!" dejal je doktor Orel, kateremu bi bilo hu-do, ki bo ne hilo petja, kajti imel je peti v "Domovini" bariton-so-lo.

"E, kaj še, prehladil!" tolatal je zopet sodnik. "To je samo preteza! Ali ne veste, da se da-jo vsi tenoristi prositi? — jutri nam bodo Suša zvijgal kifikor kos in vi, gospod koncipijent, mu bo-dete s svojim krasnim glasom se-kundirali!"

Orel ni odgovoril, le z levico si je vihal male brke. Na obrazu pa mu je bilo videti, da s sodnikom poklonom ni nezadovoljen.

"Gospod Pavel, vi lahko pripeljete s sabo novega grajskega go-dova," rekel je gospa Pavlina.

"Eden ji ni dovolj," mislil si je Pavel in pomembno pogledal gospo Koprivec in soseda ji Or-la. Odgovoril je nekaj, da je še pre malo znan z nadporočnikom pl. Hagerjem in da ne ve, bi se li odzval njegovemu vabilu, ali ne.

"Čuden človek je menda res," segla mu je županja v besedu. "Pisala mi je o njem prijateljica iz Ljubljane, kjer je bival skoro leto dni."

"A lep je," opomnila je gospa Pavlina.

"Kako impozantna po-stava!"

"Pa bogat. Na južem Oger-skem ima baje velika posestva. Po rodu je sicer Nemec, toda oče se je izselil iz Bavarske ter si na Ogerškem kupil zemljišča in grad. Tudi njegov oče je bil ču-den človek, jak pikantne dogod-bice se pripovedujejo o njem," govorila je županja skrivnostno.

Emil pl. Hager je bil resnično bogat; tudi postava njegova je bila impozantna. Na obrazu pa mu je prezito življenje neizrisano zarisalo svojo zgodovino. "Žive-ti", bilo je geslo mlademu nad-poročniku, in veden se je ravnal po tem geslu. Je li čudno, da si je sčasoma pridobil jako čudne, da pogubne nazore o življenju. Emil pl. Hager je bil blažiran človek.

Njega sestra se je omogočila z mlajšim bratom grajskega po-sestnika v Kotu, in na ta način je stopil nadporočnik pl. Hager v njega sorodstvo. Od burnega živ-jenja razdraženi živi so bili ba-je vror, da je prešel dopusta in prišel v Kot. Tovariši njegovi so pa zlobno trdili, da se je zbal ma-nevrov.

O vsem tem je vedela županja nadrōbno povedati svojim go-stom.